

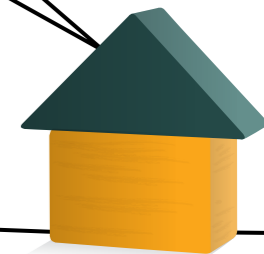
Juridiske rettigheter og hjelp til deg som er blitt utsatt for kriminelle handlinger i Norge.

Har du blitt utsatt for kriminelle handlinger i form av fysisk og/eller psykisk vold, seksuelle overgrep, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse eller menneskehandel, har du juridiske rettigheter som gir deg hjelp og beskyttelse. Denne brosjyren gir deg informasjon om hva du har krav på og hvor du kan henvende deg for å få hjelp.

Laget av Ultimatum Design

"INGEN VET HVA SOM FOREGÅR I MITT HUS,
BARE JEG KJENNER MIN SMERTE"

(sitat fra Mazocruzkvinne fra Puno, Peru)

Arbins gate 7, 0253 Oslo
T: 22 84 29 50
W: www.jurk.no

Storgata 11, 0155 Oslo
T: 23 01 03 41
W: www.krisesenter.com

Brosjyren er støttet med midler fra Justisdepartementet 2008

1. VOLD

1.1 Du har blitt utsatt for en kriminell handling dersom noen personer:

- slår, sparker, tar kvelertak eller skader deg med kniv eller andre typer gjenstander
- påfører deg skader som for eksempel alvorlige kutt, blåmerker og benbrudd
- påtvinger deg seksuelle handlinger mot din vilje
- truer deg med at du vil bli utsatt for drap eller alvorlige voldsskader som nevnt ovenfor
- gifter deg bort mot din vilje (tvangsekteskap)
- utsetter deg for menneskehandel (menneskehandel kan du lese mer om under punkt 1.2)
- utsetter deg for omskjæring (kjønnslemlestelse)
- fysisk hindrer deg fra å bevege deg fritt, for eksempel stenger deg inne

Det er også en kriminell handling dersom ditt barn blir utsatt for vold eller seksuelle overgrep.

Langvarig terrorisering og mishandling er også straffbart, uavhengig av hvilke fysiske eller psykiske skader handlingene påfører deg.

Handlingen er kriminell selv om personen er:

- din nåværende eller tidligere ektefelle eller samlivspartner/kjæreste
- dine foreldre, steforeldre
- dine barn
- noen i din husstand, det vil si noen man bor sammen med og har felles husholdning med

Handlingen er også straffbar når den som utførte handlingen hadde ruset seg på alkohol eller andre rusmidler.

1.2 Når er du offer for menneskehandel?

Dersom personer ved vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller utilbørlig atferd:

1. utnytter deg til prostitusjon eller andre seksuelle formål
2. tvinger deg til å tigge eller ta annen jobb
3. utnytter deg til å gjøre krigstjeneste i et fremmed land
4. fjerner dine organer mot din vilje

1.3 Du blir utnyttet dersom:

- du ikke får beholde noe av det du tjener, eller du får bare beholde en liten del
- du blir påført en gjeld som ikke er reell, og som du må tilbakebetale
- du ikke selv kan velge når eller hvor du skal tjene penger, og du kan heller ikke slutte når du vil
- du er utstyrt med falske identitets – og reise-dokumenter, ikke selv har kontroll over dine dokumenter, eller har ikke dokumenter i det hele tatt

Å MISBRUKE EN SÅRBAR
SITUASJON ER AT NOEN
OVERTALER DEG TIL Å GÅ
MED PÅ Å BLI UTNYTTET
I EN SITUASJON DER
DU FØLER AT DU IKKE
HAR ANDRE REELLE
VALGMULIGHETER.

2.) HVOR FÅR DU HJELP?

Hvis du blir utsatt for en kriminell handling, kan du ta kontakt med et krisesenter. Du kan ringe og få informasjon og råd om dine rettigheter eller komme til samtale og få praktisk oppfølging. Du og dine barn kan bo gratis for en periode dersom du har behov for beskyttelse og bistand. Telefon til krisesentrene finner du under www.krisesenter.com

DU KAN OGSÅ TA KONTAKT MED:

- Politiet – Fellesnummer til ditt politidistrikt tlf 02800. Nødnummer tlf 112
- Ring gratis for råd og veiledning tlf 800 40 008, www.Stottetelefon.no
- ROSA (Reetablering – Oppholdssteder – Sikkerhet - Assistanse), veiledning og informasjon til deg som er utsatt for menneskehandel tlf 22 33 11 60 www.rosa-help.no
- Tvangsekteskapstelefonen til Røde Kors tlf 815 55 201
- Kompetanseteamet mot tvangsekteskap tlf 47 80 90 50, kompetanseteamet@imdi.no
- Ring gratis Landsdekkende telefon for Incest – og seksuelt misbrukte – 800 57 000
- Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre tlf 815 20 077, www.kriminalitetsofre.no
- Overgrepsmottak eller Legevakta der du bor eller oppholder deg
- Helsestasjonen eller familierådgivningskontoret der du bor

3.) OPPHOLDSTILLATELSE I NORGE VED MISHANDLING AV EKTEFELLE

Dersom du har fått opphold i Norge på grunnlag av familiegjenforening med din ektefelle, kan du etter tre år søke om bosetningstillatelse. Flytter dere fra hverandre før du har slik tillatelse, har du som utgangspunkt ikke lenger rett til å oppholde deg i Norge.

Du kan likevel søke om oppholdstillatelse hvis du eller dine barn har blitt fysisk eller psykisk mishandlet under samlivet. Det har ingen betydning om det var du eller din ektefelle som avsluttet forholdet.

Du må bevise at du har blitt utsatt for mishandling. Mishandlingen kan blant annet bevises gjennom din egen forklaring, erklæring fra lege, krisesenter, psykolog, helsesenter, venninner eller andre som har vært vitne til mishandlingen.

Du behøver ikke anmelde forholdet, men du må ha en samtale med politiet. De vil da skrive en rapport ut fra din forklaring og dokumentasjon som sendes til Utlendingsdirektoratet (UDI) sammen med søknaden din.

DET ER KUN NÅR DU FAR AVSLAG PÅ EN SLIK SØKNAD, AT DU HAR KRAV PÅ HJELP FRA ADVOKAT.

4. POLITIANMELDELSE

Dersom du har blitt utsatt for overgrep eller andre straffbare forhold er det veldig viktig at du anmelder dette. En av grunnene er at det stilles krav om anmeldelse hvis du søker staten om voldsoffererstatning. Dette kan du lese mer om under punkt 9.

4.1 Hvordan anmelde?

En anmeldelse må rettes til politiet der du bor eller oppholder deg. Du har mulighet til å snakke med politiet uten å måtte anmelde. Det finnes en anledning for at politiet kan gå til offentlig påtale i svært alvorlige saker, blant annet overgrep mot mindreårige og i voldtektssaker. Dette innebærer at det offentlige etterforsker saken videre uten at du eller andre anmelder overgrepet. Du vil alltid kunne ta med en venn eller du kan få hjelp av en advokat før du anmelder forholdet. Dette kan du lese mer om under punkt 7.

4.2 Hva skjer hos politiet?

- Når du kommer til politistasjonen, vil du få snakke med en etterforsker. Først får du som regel snakke fritt om hva som har skjedd. Deretter vil etterforskeren stille spørsmål for å finne holdepunkter for å etterforske saken. Det er da viktig at du forteller alt som har skjedd. Beskriv hvordan du opplevde hendelsen mest mulig detaljert. Det kan for

eksempel være lurt å skrive ned hva du har opplevd, og ta dette med til politiet. Under etterforskningen arbeider politiet for å skaffe bevis, slik at det kan tas ut tiltale.

- Dersom du har blitt utsatt for vold og har synlige skader, vil disse bli fotografert. Har du vært utsatt for voldtekt vil politiet ta deg med til et overgrepsmottak slik at en lege kan dokumentere skader og sikre spor gjennom en gynekologisk undersøkelse.
- Du skal også få spørsmål av politiet om du ønsker erstatning fra overgriper tatt med i en eventuell straffesak. Det er viktig å svare hvis du ønsker dette.
- Anmeldelsen skal du underskrive. Du vil så få en skriftlig bekreftelse på at anmeldelsen har skjedd.
- Politiet kan iverksette tiltak for å beskytte deg. Det kan for eksempel være beskyttelse gjennom besøksforbud eller du kan få utdelt voldsalarm.

5. VOLDSALARM

Blir du utsatt for trusler eller vold, kan du få tildelt voldsalarm gratis fra politiet. Alarmen er knyttet direkte til politiets alarmsentral, slik at du kan få direkte kontakt med politiet dersom det skulle oppstå en truende situasjon.

5.1 Hvordan får du voldsalarm?

Du trenger ikke anmelde det straffbare forholdet, men du eller noen personer på dine vegne må søke om å få tildelt voldsalarm. Dette hjelper politiet deg med.

5.2 Hvor lenge kan du ha en voldsalarm?

Dersom du får tildelt voldsalarm vil du kunne beholde den i tre måneder. Politiet vil da avgjøre om du kan beholde den lengre gjennom en vurdering av din sikkerhetssituasjon.

6. BESØKSFORBUD

6.1 Hva er et besøksforbud?

Besøksforbud betyr at den som ilegges forbudet ikke har lov til å oppholde seg på et bestemt sted, besøke eller på noen annen måte ta kontakt med deg. Dette kan for eksempel skje gjennom telefonsamtaler, e post, brev eller tekstmeldinger. Besøksforbud blir ilagt for å hindre at du blir utsatt for trusler eller vold.

Hvis det er stor fare for at det vil bli begått en straffbar handling mot deg, kan den personen forbyes å oppholde seg i deres felles hjem.

6.2 Hvem avgjør om noen kan bli ilagt besøksforbud?

Det er påtalemyndighetene (politiet) som bestemmer om den som truer med vold skal ilegges besøksforbud eller ikke. Deretter skal besøksforbudet prøves av retten. Både du og den som er ilagt forbudet vil bli innkalt til rettsmøtet, men du som offer vil ikke ha plikt til å møte. Du trenger ikke anmelde forholdet for at det skal ilegges et besøksforbud. Et besøksforbud vil kanskje føre til at du føler deg tryggere, og dermed lettere kan anmelde forholdet.

7. BISTANDSADVOKAT

En bistandsadvokat er en advokat som skal gi deg råd og hjelp før en anmeldelse, når du eventuelt anmelder, under politiavhør og under en eventuell rettssak.

7.1 Når har du krav på bistandsadvokat?

Du vil ha krav på bistandsadvokat dersom du har vært utsatt for en eller flere av disse handlingene:

- voldtekt
- du har blitt giftet bort mot din vilje (tvangsekteskap)
- noen i din nærmeste familie eller husstand har utsatt deg for grov eller gjentakende vold eller mishandling
- menneskehandel
- omskjæring (kjønnslemlestelse)
- om noen bryter et besøksforbud de har mot deg
- andre saker hvor du som følge av handlingen har fått betydelig fysisk eller psykisk skade

Ditt barn vil også ha krav på bistandsadvokat om det er utsatt for seksuelle overgrep.

7.2 Hva vil bistandsadvokaten hjelpe deg med?

Advokaten vil bistå deg når du vurderer om du skal anmelde forholdet. Han eller hun vil bli med deg til politiet, og kan hjelpe deg med å skrive ned hva som har skjedd. Videre kan advokaten kan be om besøksforbud og voldsalarm. Advokaten vil også kunne hjelpe deg under en eventuell rettssak. Han eller hun vil forklare hva som skjer under rettssaken, blant annet hvilke spørsmål du vil bli stilt. Advokaten vil ha rett til å være tilstede under hele rettssaken. Dersom du ønsker det, vil advokaten også kunne hjelpe deg med å kreve erstatning fra den du har anmeldt.

Har du rett til å få oppnevnt bistandsadvokat vil denne hjelpen være gratis, uten noen egenandel.

7.3 Hva gjør du dersom du ikke har krav på bistandsadvokat, og er redd for å vitne i rettssaken?

Du kan ta kontakt med Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre. Disse finnes i de største byene. Du kan få informasjon om hva som skjer under rettssaken ved å ringe eller møte opp på kontoret.

I noen domstoler jobber det også vitnestøtter. Disse kontorene kan hjelpe deg før du skal vitne, og vil også kunne være med deg inn i rettssalen mens du forklarer deg. Rådgivningskontoret for kriminalitetsofre kan hjelpe deg med å komme i kontakt med vitnestøttene.

DET ER VIKTIG Å VITE
AT SELV OM DU IKKE HAR
BISTANDSADVOKAT, VIL
DU SOM VOLDSSOFFER BLI
TATT GODT VARE PÅ BÅDE
FØR, UNDER OG ETTER
RETTSSAKEN.

8.) OFFER FOR MENNESKEHANDEL - HVILKE RETTIGHETER HAR DU?

Dersom du er offer for menneskehandel, og har brutt eller vurderer å bryte med miljøet, kan du søke om å få en midlertidig oppholds- og arbeidstillatelse i inntil 6 måneder. Dette kalles refleksjonsperiode. Det stilles er ikke noe krav om at du beviser at du er offer for menneskehandel. Det er meningen at du skal bruke de 6 månedene til å komme i trygge og gode boforhold og reflektere over om du ønsker å anmelde de som står bak

Du søker om refleksjonsperioden hos utlendingsavsnittet ved det lokale politiet. De vil spørre deg noen spørsmål, ta foto og fingeravtrykk, registrere og videresende søknaden til UDI. Du kan ha med deg bistandsadvokat og andre du stoler på når du går til politiet for å søke refleksjon.

Hvis du anmelder saken, kan du søke UDI om ytterligere ett års midlertidig arbeids- og oppholdstillatelse. Denne tillatelsen kan fornyes så lenge du oppfyller kravene for den. Kravene er at det må foreligge dokumentasjon fra politiet om at du samarbeider

med dem i en straffesak mot bakmenn og at politiet anser din tilstedeværelse i Norge som nødvendig for å gjennomføre etterforskningen og irettføringen. Det kreves også at du har brutt med miljøet bak menneskehandelen.

Fra og med 1. november 2008 gjelder som hovedregel at alle ofre for menneskehandel som har vitnet i straffesak mot bakmenn, skal innvilges oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosettingstillatelse i Norge. Dette gjelder for alle nasjonaliteter. Dette betyr at når politiet er ferdig med å etterforske saken du samarbeider med dem om som vitne/fornærmet, kan du søke om varig opphold i Norge.

9.) VOLDSOFFERERERSTATNING

Dersom du har blitt utsatt for kriminelle handlinger som nevnt under punkt 1.1, kan du søke voldsoffererstatning fra den norske stat. Før du kan søke, må du ha anmeldt handlingen. Har du rett på bistandsadvokat, skal denne hjelpe deg med å søke en slik erstatning.

Mister noen livet sitt som følge av en kriminell voldshandling, kan det gis erstatning til gjenlevende ektefelle, samboer, barn eller foreldre.

Er forholdet anmeldt, men politiet har henlagt saken, kan du i noen tilfeller likevel få erstatning.

Har du en inntekt på NOK 230 000 eller mindre i året og ikke har

en stor formue, kan du få hjelp til å søke om voldsoffererstatning hos advokat. Du kan også få advokatbistand dersom du vil klage på utfallet av en søknad om voldsoffererstatning. I disse sakene må du betale en egenandel på NOK 850, med mindre du ikke har svært lav inntekt.

Dersom du ikke har krav på advokatbistand, kan du ta kontakt med Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), telefon 22 84 29 50, for å få hjelp til å søke om voldsoffererstatning.

Søknad om voldsoffererstatning skal sendes til: Kontoret for voldsoffererstatning, postboks 253, 9951 Vardø. For mer informasjon. www.voldsoffererstatning.no

HVIS DITT BARN HAR VÆRT VITNE TIL AT DU HAR BLITT UTSATT FOR VOLD, KAN OGSÅ BARNET HA RETT TIL VOLDSOFFERERERSTATNING.